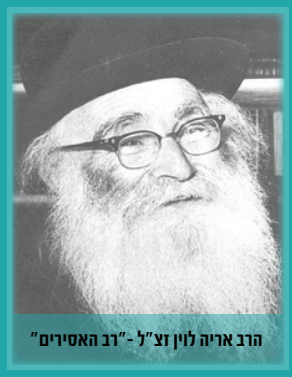
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

גליון מספר 162 | ד' אדר תש"פ

פרשת תרומה

דרך חיים

אנו מתחילים בפרשה זו את פרשיות הציווי על בניין המשכן ובניינו בפועל. לכאורה יש לשאול מדוע מופיעות פרשות אלו בספר שמות ולא בתחילת ספר ויקרא. אלא שהרמב"ן כותב בהקדמה לספר שמות:

"השלים הכתוב ספר בראשית שהוא ספר היצירה בחידוש העולם ויצירת כל נוצר, ובמקרי האבות שהם כענין יצירה לזרעם, מפני שכל מקריהם ציורי דברים לרמוז ולהודיע כל עתיד לבא להם" כל מה שקרה לאבות יקרה לבנים, "מעשה אבות סימן לבנים". "ואחרי שהשלים היצירה התחיל ספר אחר בעניין המעשה הבא מן הרמזים ההם, ונתייחד ספר 'ואלה שמות' בענין הגלות הראשון הנגזר בפירוש (בברית בין הבתרים) ובגאולה ממנו. ולכן חזר והתחיל בשמות יורדי מצרים ומספרם, אף על פי שכבר נכתב זה, בעבור כי ירידתם שם הוא ראשית הגלות כי מאז הוחל. והנה הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו. וכשיצאו ממצרים אף על פי שיצאו מבית עבדים עדיין יחשבו גולים כי היו בארץ לא להם נבוכים במדבר וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם אז שבו אל מעלות אבותם שהיה סוד א'לוה עלי אהליהם והם הם המרכבה ואז נחשבו גאולים ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן ובהיות כבוד ד' מלא אותו תמיד".

כשמסתכלים על גלות מצרים יודעים שזה שורש כל הגלויות והיציאה ממנה שורש כל הגאולות. אבל הרמב"ן אומר שהגאולה לא היתה ביציאה ממצרים אלא דווקא בהקמת המשכן. לפני שעם ישראל נוצר השכינה היתה נמצאת באוהל האבות והאמהות. כך שלושת הניסים שהיו באהל שרה- נר דולק, ענן קשור וברכה בעיסה באו כנגד שלושת כלי הקודש במשכן- המנורה, מנרות הקטורת שהעלתה עשן ושלחן לחם הפנים.

התורה פותחת את הפרשה בציווי "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה" (שמות כה ב). ומסביר רש"י במקום: "ויקחו לי תרומה -לי לשמי". אותה התרומה חייבת להינתן דווקא לשם שמיים. ויש בדבר זה חילוק בין מעלות הנתינה.

כדי להסביר את הדבר נזכיר סיפור שעובר במשפחה, משפחת לוין, בשם רבי אריה זצ"ל ששמע זאת מהנצי"ב. רבי חיים מוולוז'ין, ראש ישיבת וולוז'ין, היה שולח בכל שנה את השד"ר של הישיבה לגייס כספים למען החזקת הישיבה ולומדיה. באופן קבוע היה גביר אחד שאמר לו לאחר שתסיים את גיוס הכספים תשוב אליי ותאמר לי מה הסכום אותו גייסת ואתן לך סכום נוסף כמותו. שנה אחת נתן אותו גביר סכום סמלי בלבד ושלחו לשלום. התפלא השד"ר ואמר לו שהרי מדי שנה נותן לו סכום שווה לסכום שכבר בידו והשנה נתן לו

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

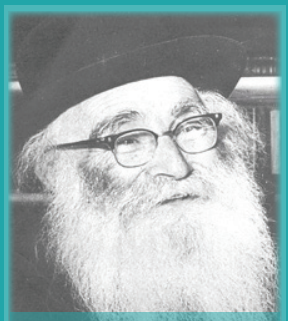

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

דרך חיים

סכום קטן. ענה לו הגביר שבכל שנה הוא מגיע ברגליו ולכן מסייע לו הגביר, ואילו בשנה זו הגיע בכרכרה ומכאן הבין הגביר שיש לישיבה די כסף ואינה זקוקה לסיוע כספי גדול כבשנים עברו, שכן רכשה לעצמה כרכרה. כאשר ענה השד"ר שנסע בכרכרה רק בכדי לחסוך זמן בגיוס הכספים, השיב הגביר שאינו נותן תרומה למי שנוסע בכרכרה אלא למי שמכתת את רגליו בחוץ בבוץ.

כשחזר השד"ר לישיבה סיפר לרבי חיים את כל הקורות אותו. שלח רבי חיים מכתב לאותו גביר ובו כתב שגם בתקופת הקמת המשכן היה מקרה דומה. עם ישראל התבונן בהקמת המשכן ואמרו לעצמם- אני אתן בשביל המזבח, אני למנורה וכו', אך כאשר ראו את הקרסים של היריעות בחוץ אמרו שאינם חפצים לתרום בשביל דברי מעין אלו, רק לדברים להם יש כבוד ומעלה. אמר משה לבצלאל שכולם יביאו את הכסף, ואתה- שכפי שהעיד עליך הקב"ה הינך יודע "לחשב מחשבת לעשות בזהב ובכסף ובנחשת"- תזהה מתוך איזו כוונה ומחשבה נתן כל אחד ובהתאם לזה תשתמש בתרומתו. אם התורם בא לקיים בצורה נקייה את דברי רש"י "ויקחו לי תרומה- לשמי" הרי שראוי שדבר זה יילך לארון, למנורה ולשאר כלי הקודש הפנימיים. אבל אם המחשבה של הנותן היא מה יאמרו על תרומתו וכמה יכבדו אותו- תשתמש בתרומה זה עבור הקרסים שבחוץ. וסיים רבי חיים את מכתבו לגביר שכך גם התרומה ללומדי התורה; אדם שתורם לשם שמיים תרומתו הולכת ישר להחזקת התורה עצמה, אבל אנשים שכוונתם שונה תרומתם הולכת למגפיו של השד"ר, שאמנם זו חלק מהחזקת הישיבה שכן בלי מגפיים לא יהיו תרומות לישיבה, אך זו תרומה במעלה פחותה יותר.

כך גם אנחנו בכל תרומה צריכים לכוון לשם שמיים. לעתים אנו רואים עמותות צדקה שיש להן כל מיני עניינים שאינם מגוף החסד- החזקת רכב, עובדים וכו'. אמנם אם אדם נותן באמת לשם שמיים כספו הולך למקום הנכון והראוי, ומי שלא- כספו הולך למעטפת של עמותת החסד.

שבת שלום!

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

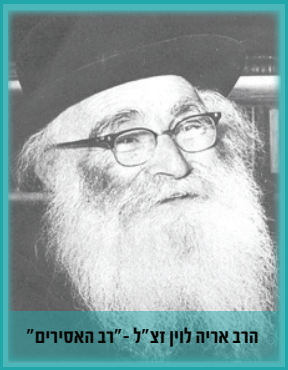
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

ר' אריה עבר בחייו שתי תאונות דרכים קשות וניצל מהן בדרך פלאית. במכתבו לבנו ר' חיים יעקב הוא מתאר את הפורענות שעברה עליו באחת התאונות וכיצד ניצל על ידי זכות כלשהי שאינו יודע לשערה. וכך כתב ביומנו:

"... ברוך ה' בערש"ק אחה"צ היה לי נס גדול. הלכתי ל'מחנה יודא' לקנות איזה דבר אצל... על יד התלמוד-תורה. התנועה שמה גדולה וכאשר חציתי את הרחוב עבר עלי 'טקסי', דחפה אותי והייתי בין הגלגלים, והיה רעש גדול בין האנשים ושמעתי שאומרים "זה כבר אחרי הכל... (כלומר שכבר נפטר)". הרגשתי כי אחד הקדושים אשר בארץ המה סחב אותי בראשי ולא נפגעתי מאומה. בשב"ק בירכתי "הגומל" ושלום לי בכל עצמיי, ואיתן ובריא... והנני חוזר עוד הפעם על הנס הגדול שעשה לי הקב"ה שלא נפגעתי אפילו בציפורן ברוך ה'! בריא ושלם בכל איבריי, ותיכף אחרי זה הלכתי לבית הכנסת כרגיל. קטונתי מכל החסדים, שאין אפילו מה לנכות מזכויותיי, וכי איזה זכויות יש ליי?!".

שנתיים מאוחר יותר תובע ר' אריה מעצמו שוב 'חשבון נפש' נוקב אם אכן שב הוא בתשובה ותיקן את מעשיו בעקבות הנס שאירע עימו שנתיים קודם לכן, וכך כותב לעצמו ר' אריה:

"היום ה' מנחם אב, לפני שנתיים בערש"ק קרה לי הנס שניצלתי בחסדי ה' יתברך וברחמיו המרובים ממוות מהתאונה של הג'יפ אשר היה כפתע ביני... אודה לה' חסדו.

הנני חושב במיעוט שכלי מה תיקנתי במשך השנתיים, אשר חשבתי אז לתקן אם יזכני ה' עוד בחיים. לעת עתה לא נעשה איתי דבר, שום שינוי לטובה, אור צדיקים כאור נוגה... למען

המשך בעמוד הבא

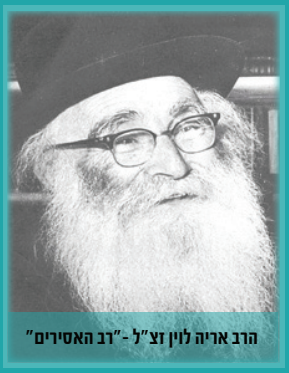
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

סור משאול מטה... ומה אשיב ליוצר נשמתי אם לא אשוב בתשובתי. אמנם נגדו כל תאותי, אבל ממנו יתברך שמו לא נסתרה אנחתי, רק תשובתי היא רפואתי וזה בידי וברשותי, ואל ה' אתחנן אשקיפה ממעון קדשך ברחמיך ועזרני לשוב בתשובה שלמה לפניך...".

(דרך אבות)

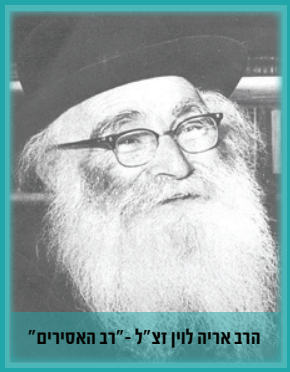
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

נכנסנו זה עתה לחודש אדר, החודש אשר נאמר עליו "משנכנס אדר מרבים בשמחה". חודש זה חודש מיוחד הוא לישראל בו נושעו ממיתה לחיים בדרך של "ונהפוך הוא". הדריכו אותנו רבותינו כי חודש זה הוא חודש בעל מזל, ולכן אדם שיש לו דין עם גוי ישתדל לקיימו דווקא בחודש זה, במידת האפשר, על מנת שמזלו יאיר לו פנים.

החל מתחילת החודש מקפידים בנתינת מעות "זכר למחצית השקל", זכר לאותן מעות שהיו אוספים עבור קרבנות הציבור בחודש זה, כפי שהזכרנו בקריאת המפטיר של שבת שעברה. יש המקפידים לתת מעות אלה כבר עם תחילת החודש, ויש הממתינים עד תפילת מנחה של תענית אסתר, לקיים את הפסוק "שמרו משפט ועשו צדקה", אותו אנו קוראים בהפטרת התענית.

נחלקו הפוסקים מהו הסכום אותו יש לתת למחצית השקל. יש שנתנו ג' חצאי שקל מאותו המטבע הנהוג במדינתו (כלומר, שקל וחצי בארץ ישראל, וכן בכל ארץ לפי המטבע הנפוץ בה). אולם היו שהקפידו לתת ג' מטבעות שבכל אחד מהם יש 9.6 גרם כסף צרוף, שכך היה סכום מחצית השקל בזמן בית המקדש, ובהתאם לשווי זהב זה יש לתת את הסכום לצדקה. אמנם ניתן לתת גם סכום עגול הגדול מסכום מחצית השקל, והעודף יילך לצדקה כדין כל צדקה.

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

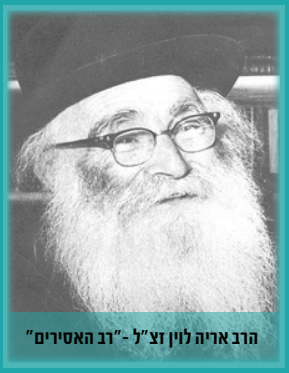
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

שו"ת
עם הרב חיים אידלס

שאלה | שלום הרב,

האם את המשלוח מנות יש לתת דווקא לאדם שמתחייב באותה המידה בה אני מתחייב? המרא דאתרא ביישוב שלנו סבור שהחיוב שלנו הוא דווקא בט"ו, אך משום השלכה על ישובים הסמוכים ונראים לחומרא אנו עושים ב' ימים, האם עליי לתת דווקא לעני שחייב ב' ימים מספק או שמא יכול לתת גם לאדם שאינו חייב אלא ביום י"ד או ט"ו בלבד?

תשובה | ישנה מחלוקת בין הפוסקים אם אדם בן חיוב, כגון פרוז בי"ד, יכול לשלוח למוקף שחיובו יהיה בט"ו. ההכרעה שלנו בזה היא כדעת לב העברי, וכפי שהרחיב הצדיק ר' בנימין זילבר על פי דברי האליה רבה, שמכיוון שבזמן הקבלה ע"י המקבל אני לא נמצא כבר בזמן החיוב שלי לא התקיימה המצוה. וכן להיפך, כאשר האדם המקבל כבר סיים את חיובו ואילו האדם הנותן רק כעת חייב- אין יוצאים בזה ידי חובה. כלומר למסקנה אנו מחמירים שצריך להיות זמן חיוב לנותן ולמקבל כאחד.

אך יש לדיון במצבי הספק, מקומות מסופקים שבהם איננו יודעים כיצד להתייחס אליהם. למעשה במקום מסופק עיקר זמן החיוב הוא כרוב העם ביום י"ד, ואז ייתן לאדם שחוגג י"ד, ואחר כך מה שנותן בט"ו יהיה מכח הספק כדי לצאת בוודאות ידי חובתו. וכיוון שירושלים עצמה היא המקום היחיד בעולם כעת שהוא ודאי בט"ו, וכל שאר המקומות אנו מסופקים הרי שבכולם אנו נותנים משום הספק, וניתן לתת ליושבים בהם ביום ט"ו, וכל שכן ליושבים בירושלים.

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il